EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 30.7.2020
COM(2020) 343 final

POROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

o pregledu Uredbe (EU) 2019/125 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. januarja 2019 o trgovini z določenim blagom, ki bi se lahko uporabilo za izvršitev smrtne kazni, mučenje ali drugo kruto, nečloveško ali poniževalno ravnanje ali kaznovanje

1. UVOD

Trgovino z blagom, ki bi se lahko uporabilo za (a) izvršitev smrtne kazni in (b) mučenje ali drugo kruto, nečloveško ali poniževalno ravnanje ali kaznovanje, ureja Uredba (EU) 2019/125[1] (Uredba). Uredba, ki je bila sprejeta leta 2005, izraža močno zavezanost EU izkoreninjenju mučenja in smrtne kazni.

Uredba EU o preprečevanju mučenja pomaga pri odpravljanju pomembnih razlik v nadzoru trgovine, ki temelji na človekovih pravicah. Z njo so bile uvedene zavezujoče trgovinske omejitve brez primere, in sicer za različno blago, ki pogosto ni navedeno na kontrolnih seznamih vojaškega blaga, blaga z dvojno rabo ali drugega strateškega izvoznega blaga. Uredbo hvalijo po vsej mednarodni skupnosti zagovornikov človekovih pravic; na primer, nekdanji posebni poročevalec ZN o mučenju Theo van Boven je Uredbo poimenoval za mejnik v boju proti mučenju in zgled, ki bi mu lahko sledile države v drugih regijah[2].

Uredba je bila dvakrat spremenjena, in sicer v letih 2011 in 2014, da bi se posodobile in razširile njene priloge, v katerih je navedeno prepovedano in regulirano blago. Leta 2016 so bile Uredba in zlasti njene postopkovne določbe bistveno spremenjene.

V skladu z zahtevami iz člena 32 Uredbe to poročilo zagotavlja informacije o izvajanju in učinku Uredbe v obdobju 2017–2019, torej od njene zadnje spremembe leta 2016. V poročilu so obravnavana zlasti naslednja področja: spremembe Uredbe z delegiranimi akti, nacionalni izvedbeni ukrepi, zahteve po informacijah ter ocena dejavnosti usklajevalne skupine za preprečevanje mučenja in državljanov EU v tujini.

To poročilo zagotavlja tudi pregled ključnih podatkov v skladu z Uredbo in ocenjuje izvajanje Uredbe glede na osnovna načela ustreznosti, uspešnosti, učinkovitosti, skladnosti in dodane vrednosti EU.

2. UREDBA (EU) 2019/125

2.1 Cilj in glavne določbe Uredbe (EU) 2019/125

Cilj Uredbe je preprečiti izvrševanje smrtne kazni na eni strani ter mučenje in drugo kruto, nečloveško ali poniževalno ravnanje ali kaznovanje v tretjih državah na drugi strani. Blago razlikuje glede na to:

- ali samo po sebi predstavlja zlorabo in se z njim sploh ne bi smelo trgovati (Priloga II)
- ali se lahko zakonito uporablja, na primer oprema za kazenski pregon (Priloga III) in nekatere farmacevtske kemikalije (Priloga IV), pri čemer v takem primeru za trgovino s takim blagom veljajo nekatere omejitve.

V ta namen Uredba uvaja omejitve trgovine z državami, ki niso članice EU. Uredba zlasti:

[1] Uredba (EU) 2019/125 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. januarja 2019 o trgovini z določenim blagom, ki bi se lahko uporabilo za izvršitev smrtne kazni, mučenje ali drugo kruto, nečloveško ali poniževalno ravnanje ali kaznovanje (UL L 30, 31.1.2019, str. 1).

[2] Kot je navedeno v študiji generalnega sekretariata Evropskega sveta z naslovom Izvajanje smernic EU glede mučenja in drugega krutega, nečloveškega ali poniževalnega ravnanja ali kazni – pregled in novi izvedbeni ukrepi, 8407/1/08 REV 1, z dne 18. aprila 2008.

i. prepoveduje uvoz v, izvoz iz in tranzit prek EU blaga (navedenega v Prilogi II), ki je praktično uporabno zgolj za izvršitev smrtne kazni ali mučenje. Prepovedano je tudi zagotavljanje tehnične pomoči, povezane s takim blagom, zlasti vključitev usposabljanja za njegovo uporabo. Poleg tega je prepovedano tudi oglaševanje takega blaga na internetu, televiziji, radiu ali na trgovskih sejmih;

ii. določa, da je za blago (navedeno v Prilogi III), ki bi se lahko uporabilo za take namene, vendar ki ima lahko tudi druge zakonite uporabe (kazenski pregon), potrebno predhodno izvozno dovoljenje, ki se izda za vsak primer posebej; tako dovoljenje se zahteva tudi za zagotavljanje tehnične pomoči ali posredniške storitve, povezane s to kategorijo blaga. Priloga III ne vključuje: (a) strelnega orožja, ki se nadzira v skladu z Uredbo (EU) št. 258/2012[3]; (b) blaga z dvojno rabo, ki se nadzira v skladu z Uredbo (ES) št. 428/2009[4]; (c) blaga, ki se nadzira v skladu s Skupnim stališčem 2008/944/SZVP[5];

iii. ureja trgovino z blagom – kemikalijami ali farmacevtskimi snovmi (Priloga IV) –, ki bi se lahko uporabilo za izvršitev smrtne kazni (npr. proizvodi, ki bi se lahko uporabili za usmrtitev oseb s smrtonosnim odmerkom). To blago je bilo leta 2011 dodano na seznam blaga, ki je predmet nadzora uvoza. Uvedeno je bilo posebno dovoljenje („splošno izvozno dovoljenje EU“) za nadzor izvoza takih anestezijskih kemikalij in za preprečevanje njihovega prenosa za uporabo pri usmrtitvah s smrtonosnim odmerkom brez omejitve trgovine s takimi kemikalijami za zdravstvene, veterinarske ali druge zakonite namene. Kadar se pri izvozu zdravil zahteva izvozno dovoljenje v skladu z Uredbo, za izvoz pa veljajo tudi zahteve za izvozno dovoljenje v skladu z mednarodnimi konvencijami o nadzoru mamil in psihotropnih snovi, kot je Konvencija o psihotropnih substancah iz leta 1971, lahko države članice z enotnim postopkom izpolnijo obveznosti, ki jim jih nalagata ta uredba in ustrezna konvencija.

Uredba vključuje podrobne sezname blaga iz točke (i) zgoraj z naslednjimi razdelki:

- blago in njegovi sestavni deli, zasnovani za usmrtitev oseb;
- blago, ki ni primerno, da bi ga organi odkrivanja in pregona uporabljali za obvladovanje oseb;
- prenosne naprave in nekatere vrste bičev, ki niso primerni, da bi jih organi kazenskega pregona: uporabljali za obvladovanje nemirov ali za samozaščito.

Blago v kategoriji (ii), zdaj spada v naslednje razdelke:

- blago, zasnovano za obvladovanje oseb;
- orožje in naprave, zasnovani za obvladovanje nemirov ali za samozaščito;

[3] UREDBA (EU) št. 258/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. marca 2012 o izvajanju člena 10 Protokola Združenih narodov o nedovoljeni proizvodnji strelnega orožja, njegovih sestavnih delov in streliva ter trgovini z njimi, ki dopolnjuje Konvencijo Združenih narodov proti mednarodnemu organiziranem kriminalu (Protokol ZN o strelnem orožju), uvedbi izvoznih dovoljenj za strelno orožje, njegove sestavne dele in strelivo ter ukrepih glede njihovega uvoza in tranzita (UL L 94, 30.3.2012, str. 1).

[4] Uredba Sveta (ES) št. 428/2009 z dne 5. maja 2009 o vzpostavitvi režima Skupnosti za nadzor izvoza, prenosa, posredovanja in tranzita blaga z dvojno rabo (UL L 134, 29.5.2009, str. 1).

[5] Skupno stališče Sveta 2008/944/SZVP, ki opredeljuje skupna pravila glede nadzora izvoza vojaške tehnologije in opreme ((SZVP) (2020/C 85/01) (UL C 85-1, 13.3.2020).

- orožje in oprema za razširjanje kemičnih snovi za onesposobitev ali dražilnih kemičnih snovi, ki se uporabljajo za obvladovanje nemirov ali za samozaščito, ter nekatere sorodne snovi.

Blago v kategoriji (iii) vključuje zlasti zdravila, pri katerih obstaja še zlasti velika verjetnost, da bodo uporabljena v smrtonosnih odmerkih. Za zmanjšanje regulativnega bremena, ki ga nosijo podjetja pri izvozu zdravil, ki rešujejo življenja, Uredba vključuje sistem globalnih izvoznih dovoljenj[6], ki od podjetij ne zahteva, da pridobijo posamično izvozno dovoljenje za vsako pošiljko zdravil. Da bi se podjetjem izdalo globalno dovoljenje, morajo dokazati, da imajo vzpostavljen ustrezen nadzor za preprečevanje prodaje teh zdravil za uporabo pri usmrtitvah.

Tranzit (prevoz neunijskega blaga, ki je namenjeno v tretje države, prek carinskega območja EU) blaga iz Priloge II je prepovedan. Tranzit reguliranega blaga, navedenega v Prilogi III, načeloma ni prepovedan, vendar je prepovedan, če izvajalec tranzita blaga ve, „da se kateri koli del pošiljke tega blaga namerava uporabiti za mučenje ali drugo okrutno, nečloveško ali poniževalno ravnanje ali kaznovanje“.

Uredba ne nadzira uvoza v EU ali prenosa med državami članicami EU opreme za kazenski pregon in z njo povezanega blaga, ki se lahko zakonito uporablja za kazenski pregon, vendar bi se lahko tudi zlorabljala za mučenje in drugo grdo ravnanje. Uredba tudi ne prepoveduje prenosa blaga, ki samo po sebi predstavlja zlorabo ali je neprimerno, znotraj EU.

Uredba je pravno zavezujoča in se neposredno uporablja v vseh državah članicah EU; „izvoznikom“ nalaga obveznosti. Pristojni organi v državah članicah so odgovorni za spremljanje upoštevanja prepovedi in zahtev glede izdajanja dovoljenj iz Uredbe.

Uredba določa, da morajo države članice objaviti letna poročila o dejavnostih, v katerih podrobno navedejo ustrezne vloge za izdajo dovoljenja in izdana dovoljenja. Vključuje nadaljnje ukrepe za omogočanje preglednosti in odvračanje države članice od tega, da bi zaobšla zavrnitev izdaje izvoznega dovoljenja druge države članice. Vsebuje tudi določbe za olajšanje rednega pregledovanja in spreminjanja seznamov prepovedanega in reguliranega blaga, ki državam članicam EU omogočajo, da Komisiji predložijo v proučitev ustrezno utemeljen zahtevek.

2.2 Omejitve trgovine: ključni instrument za preprečevanje mučenja in izvrševanja smrtne kazni

Člen 5 *Splošne deklaracije o človekovih pravicah*, člen 7 *Mednarodnega pakta o državljanskih in političnih pravicah*, člen 3 *Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin* ter zlasti *Konvencija proti mučenju in drugim krutim, nečloveškim ali poniževalnim kaznim ali ravnanju* vsi določajo brezpogojno in popolno prepoved mučenja in drugega okrutnega, nečloveškega ali poniževalnega ravnanja ali kaznovanja.

Generalna skupščina ZN je leta 2019 pozvala vse države članice, naj sprejmejo ustrezne učinkovite zakonodajne, upravne, pravosodne in druge ukrepe za preprečevanje in prepoved proizvodnje, izvoza, uvoza in uporabe opreme, ki je praktično uporabna zgolj za mučenje ali

[6] „Splošno izvozno dovoljenje Unije“ je dovoljenje za izvoz, ki se uporablja za kemikalije, ki bi se lahko uporabile za usmrtitev s smrtonosnim odmerkom (Priloga IV k Uredbi). Uporablja se, kadar se navedeno blago/kemikalije izvažajo v države, ki so odpravile smrtno kazen za vsa kazniva dejanja in odpravo potrdile z mednarodno zavezo. Kar zadeva države, ki niso članice Sveta Evrope, ta seznam vključuje države, ki so ne samo odpravile smrtno kazen za vsa kazniva dejanja, ampak tudi brez pridržka ratificirale drugi izbirni protokol k Mednarodnemu paktu o državljanskih in političnih pravicah.

drugo okrutno, nečloveško ali poniževalno ravnanje ali kaznovanje, ali trgovine z njo[7].

Popolna prepoved mučenja, določena v konvencijah Združenih narodov o človekovih pravicah, se na ravni EU izraža v Listini Evropske unije o temeljnih pravicah (Listina)[8]. V členu 2(2) Listine je navedeno, da nihče ne sme biti obsojen na smrtno kazen ali usmrčen. V členu 4 Listine je navedeno, da nihče ne sme biti izpostavljen mučenju ali nečloveškemu ali poniževalnemu ravnanju ali kaznovanju.

Kljub obveznostim držav v skladu z mednarodnim pravom se še vedno pojavljata mučenje in drugo grdo ravnanje. V zadnjih letih mednarodna skupnost vse bolj priznava potrebo po urejanju in omejevanju trgovine z nekatero opremo za kazenski pregon, da bi se zagotovilo, da se tako blago ne uporablja za mučenje ali drugo grdo ravnanje.

Združenje za prepoved trgovine z izdelki za mučenje, ki se zgleduje po Uredbi EU in ki ga promovira Evropska unija ter sponzorirata Argentina in Mongolija, je bilo ustanovljeno leta 2017. Njegov cilj je bistveno otežiti trgovino z blagom, ki je namenjeno za ali bi se lahko uporabilo za izvršitev smrtne kazni in mučenje, na mednarodni ravni. Države se s pridružitvijo združenju zavežejo, da bodo, med drugim, sprejele učinkovite ukrepe z nacionalno zakonodajo in učinkovitim izvrševanjem, da bi omejile trgovino z blagom, ki se uporablja za mučenje in izvršitev smrtne kazni.

Generalna skupščina ZN je junija 2019 sprejela pomembno resolucijo o prihodnjih prizadevanjih na ravni ZN za oblikovanje skupnih mednarodnih standardov na tem področju[9]. Resolucija, ki jo je pozdravil Svet EU[10], poziva države, naj proučijo izvedljivost, področje uporabe in parametre za morebitne skupne mednarodne standarde za trgovino z zadevnim blagom. Generalni sekretar ZN naj bi predložil poročilo o izvajanju navedene resolucije za 74. zasedanje Generalne skupščine ZN. Kot drugi korak in na podlagi navedenega poročila bo skupina vladnih strokovnjakov (imenovanih v sistemu ZN v skladu z merili, določenimi v resoluciji iz junija 2019) pripravila nadaljnje poročilo, ki bo predstavljeno na 75. zasedanju Generalne skupščine ZN v letu 2021.

Svet Evrope proučuje tudi izvedljivost pobude na tem področju. Usmerjevalni odbor Sveta Evrope za človekove pravice se je 28. novembra 2019 dogovoril, da bo podprl predlog za pripravo smernic Sveta Evrope za spodbujanje ali olajšanje nadzora s strani držav članic Sveta Evrope nad trgovino z blagom, ki se uporablja za mučenje, grdo ravnanje in izvršitev smrtne kazni. Predlog nadalje spodbuja vse države Sveta Evrope, naj se pridružijo globalnemu Združenju za prepoved trgovine z izdelki za mučenje in podprejo postopek ZN za razvoj mednarodnih ukrepov na tem področju. Švica, Severna Makedonija in Črna gora so se odločile, da bodo upoštevale vzorec iz Uredbe, Združeno kraljestvo pa je tudi naznanilo, da bo ohranilo določbe Uredbe tudi po svojem izstopu iz EU.

2.3 Področje uporabe tega poročila (člen 32 Uredbe)

Člen 32 Uredbe določa, da mora Komisija do 31. julija 2020 in potem vsakih pet let Evropskemu parlamentu in Svetu predstaviti celovito poročilo o izvajanju in oceni učinka, ki lahko vključuje predloge za njene spremembe. Uredba določa, da se med pregledom oceni potreba po vključitvi dejavnosti državljanov EU v tujini.

[7]Resolucija ZN, ki jo je Generalna skupščina sprejela 18. decembra 2019, A/RES/74/143. Mučenje in drugo kruto, nečloveško ali poniževalno ravnanje ali kaznovanje.
[8] UL C 202, 7.6.2016, str. 389.
[9]Resolucija A/RES/73/304, ki jo je Generalna skupščina sprejela 28. junija 2019.
[10] Sklepi Sveta o smernicah o politiki EU do tretjih držav glede mučenja in drugega krutega, nečloveškega ali poniževalnega ravnanja ali kaznovanja, ki jih je Svet sprejel na svoji 3712. seji 16. septembra 2019.

Države članice morajo Komisiji zagotoviti vse ustrezne informacije za pripravo posebnih delov poročila, ki obravnavajo usklajevalno skupino za preprečevanje mučenja, ustanovljeno z Uredbo (člen 31), in njene dejavnosti, ter informacije o ukrepih, ki so jih države članice sprejele v skladu s členom 33(1) (kazni).

To poročilo zagotavlja informacije o izvajanju in učinku Uredbe od njene zadnje spremembe leta 2016 do konca leta 2019, kar pomeni, da večinoma zajema dejavnosti v letih 2017, 2018 in 2019.

To poročilo ocenjuje tudi izvajanje Uredbe glede na osnovna načela ustreznosti, uspešnosti, učinkovitosti, skladnosti in dodane vrednosti EU. Taka ocena se osredotoča na vprašanje, ali Uredba izpolnjuje glavne cilje ter ali so se od leta 2016 pojavili novi pomisleki in izzivi. To naj bi pomagalo določiti, ali so potrebni nadaljnji ukrepi za odpravo ugotovljenih pomanjkljivosti.

3. IZVAJANJE UREDBE

3.1 Regulativni okvir

Uredba je bila prvotno sprejeta kot Uredba (ES) št. 1236/2005 o trgovini z določenim blagom, ki bi se lahko uporabilo za izvršitev smrtne kazni, mučenje ali drugo okrutno, nečloveško ali poniževalno ravnanje ali kaznovanje. Sprejeta je bila 27. junija 2005 in začela veljati 30. julija 2006[11]. Zadnja vsebinska sprememba je bila sprejeta leta 2016[12].

Uredba je bila kodificirana kot Uredba (EU) 2019/125 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. januarja 2019 o trgovini z določenim blagom, ki bi se lahko uporabilo za izvršitev smrtne kazni, mučenje ali drugo kruto, nečloveško ali poniževalno ravnanje ali kaznovanje[13].

3.1.1 Spremembe Uredbe

Uredba je bila dvakrat spremenjena z delegiranim akti, in sicer enkrat v obdobju poročanja in enkrat leta 2020.

DELEGIRANA UREDBA KOMISIJE (EU) 2018/181 z dne 18. oktobra 2017[14] je dodala Dominikansko republiko, São Tomé in Príncipe ter Togo na seznam namembnih držav, za katere se uporablja splošno izvozno dovoljenje Unije (Priloga V).

- Z DELEGIRANO UREDBO KOMISIJE (EU) 2020/621 z dne 18. februarja 2020[15] sta bili spremenjeni Priloga I (posodobitev vnosov več pristojnih organov) in Priloga V (Gambija in Madagaskar sta bila dodana na seznam namembnih držav, za katere se uporablja splošno izvozno dovoljenje Unije).

Na Komisijo je preneseno pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov za spremembo seznama blaga, ki je prepovedano ali nadzorovano, tudi z „nujnim postopkom“, kadar to zahtevajo nujni razlogi.

[11] UL L 200, 30.7.2005, str. 1.
[12] Uredba (EU) 2016/2134 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. novembra 2016 o spremembi Uredbe Sveta (ES) št. 1236/2005 o trgovini z določenim blagom, ki bi se lahko uporabilo za izvršitev smrtne kazni, mučenje ali drugo okrutno, nečloveško ali poniževalno ravnanje ali kaznovanje (UL L 338, 13.12.2016, str. 1).
[13] UL L 30, 31.1.2019, str. 1.
[14] UL L 40, 13.2.2018, str. 1.
[15] UL L 144,7.5.2020, str. 1.

3.1.2 Nacionalni izvedbeni ukrepi

Uredba je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v vseh državah članicah. Za njeno izvajanje so odgovorni pristojni organi v državah članicah. Države članice morajo za vsak primer posebej odločiti, ali bodo izdale dovoljenje za izvoz ali zavrnile vlogo za regulirano blago, navedeno v prilogah III in IV k Uredbi.

Da bi se preprečilo izogibanje, Uredba določa, da morajo pristojni organi v državah članicah obvestiti organe v vseh drugih državah članicah in Komisijo, če zavrnejo izdajo dovoljenja ali razveljavijo obstoječe dovoljenje. Zato se mora vsaka država članica EU, ki razmišlja o izdaji dovoljenja za transakcijo, ki je skoraj povsem enaka transakciji, ki jo je država članica zavrnila, v treh letih po zavrnitvi posvetovati z državo članico, ki se je odločila za zavrnitev. Če se dovoljenje kljub temu izda, mora država članica, ki izda dovoljenje, Komisiji in državam članicam predložiti podrobno razlago svoje utemeljitve. Organi morajo pri ocenjevanju vloge upoštevati predvideno končno uporabo in nevarnost preusmeritve zakonitih namenov.

Države članice „dovoljenja ne izda[jo], če obstajajo utemeljeni razlogi za domnevo, da bi blago s seznama iz Priloge III lahko bilo uporabljeno za mučenje ali drugo kruto, nečloveško ali ponižujoče ravnanje ali kaznovanje, vključno s sodno odrejenim telesnim kaznovanjem, uporabo s strani organov pregona ali katere koli fizične ali pravne osebe, ali za izvršitev smrtne kazni v tretji državi“.

V Uredbi so navedeni naslednji viri informacij za usmerjanje odločitev organov:

- obstoječe sodbe mednarodnega sodišča;
- ugotovitve pristojnih organov ZN, Sveta Evrope in EU;
- poročila Evropskega odbora pri Svetu Evrope za preprečevanje mučenja in nečloveškega ali ponižujočega ravnanja ali kaznovanja ter posebnega poročevalca ZN o mučenju in drugem krutem, nečloveške ali poniževalnem ravnanju ali kaznovanju.

Druge informacije, ki jih organi lahko uporabijo pri odločanju, vključujejo:

- obstoječe sodbe nacionalnih sodišč;
- poročila organizacij civilne družbe in
- informacije o omejitvah pri izvozu blaga, navedenega v prilogah II in III, ki jih uporablja namembna država.

Enaka merila se uporabljajo pri odločanju o vlogah, povezanih z zagotavljanjem posredniških storitev ali tehnične pomoči.

Države članice so obvestile Komisijo o 13 zavrnitvah v obdobju poročanja. Podrobnosti o izdanih in zavrnjenih izvoznih dovoljenjih v obdobju poročanja so opisane v oddelku 3.5.

Pristojni organi v državah članicah morajo v podatkovni zbirki Komisije registrirati tudi vse podatke v zvezi z zavrnitvami vlog za izdajo izvoznega dovoljenja. V podatkovni zbirki so opredeljeni ustrezni pristojni organi EU, končni namembni kraj, zadevni predmet, opis predmeta ter ime prejemnika in končnega uporabnika.

Uredba določa mehanizem za dodajanje blaga Prilogi II, Prilogi III ali Prilogi IV, ki državi članici omogoča, da Komisiji posreduje ustrezno utemeljen zahtevek v proučitev. Komisija v obdobju poročanja ni prejela nobenega takega zahtevka.

Poleg seznama blaga, s katerim je prepovedano trgovati ali je trgovina z njim regulirana, Uredba vključuje tudi določbe, ki državam članicam EU omogočajo, da samostojno sprejmejo nadaljnje nacionalne ukrepe za urejanje trgovine z nekaterim dodatnim blagom.

V skladu s členom 10 Uredbe lahko države članice sprejmejo ali ohranijo nacionalne ukrepe, ki omejujejo prevoz, finančne storitve, zavarovanje ali pozavarovanje in splošno oglaševanje ali promocijo za blago, navedeno v Prilogi II. Zlasti Združeno kraljestvo[16] ohranja nacionalne omejitve pretoka blaga med tretjimi državami zunaj EU.

Poleg tega lahko države članice v skladu s členom 14 Uredbe sprejmejo ali ohranijo prepoved izvoza ali uvoza okovov za noge, verig za vklenitev več oseb in prenosnih pripomočkov za zadajanje elektrošokov. Države članice lahko tudi določijo, da je za izvoz lisic, katerih velikost presega določeno velikost, obvezno pridobiti dovoljenje. Na podlagi informacij, ki so bile Komisiji dane na voljo, so take dodatne omejitve vzpostavili Belgija[17], Grčija[18], Luksemburg[19], Španija[20] in Združeno kraljestvo[21]. S tem povezane ukrepe imata vzpostavljene tudi Madžarska in Italija. Slovaška je obvestila Komisijo, da bo leta 2020 začela zakonodajni postopek za spremembo svojega akta iz leta 2007 o trgovini z določenim blagom, ki bi se lahko uporabilo za izvršitev smrtne kazni, mučenje ali drugo kruto, nečloveško ali ponižujoče ravnanje.

Pristojni organi držav članic obvestijo Komisijo o svojih dejavnostih v skladu z Uredbo. Letno poročilo Komisije temelji na informacijah, ki jih zagotovijo države članice, tudi z nacionalnimi poročili, pripravljenimi v skladu s členom 26(3). Komisija je v obdobju poročanja objavila poročilo o dovoljenjih držav članic v letih 2017 in 2018 za izvoz blaga, ki bi se lahko uporabilo za mučenje ali izvršitev smrtne kazni[22]. Poročilo o izvoznih dovoljenjih v letu 2019 naj bi bilo sprejeto v drugi polovici leta 2020.

3.2 Dejavnosti usklajevalne skupine za preprečevanje mučenja

Usklajevalna skupina za preprečevanje mučenja je bila ustanovljena na podlagi spremembe Uredbe[23] iz leta 2016 in „obravnava vsa vprašanja v zvezi z uporabo te uredbe“. Predseduje ji Komisija in se uporablja kot platforma, na kateri si strokovnjaki držav članic in Komisija izmenjujejo informacije o upravnih praksah. Poleg tega se Komisija pri pripravi delegiranih

[16] To poročilo vključuje leta 2017, 2018 in 2019, tj. obdobje pred izstopom Združenega kraljestva iz Evropske unije 31. januarja 2020.

[17] Flamski zakon o trgovini z orožjem z dne 15. junija 2012 prepoveduje uvoz vseh prenosnih pripomočkov za zadajanje elektrošokov, ki lahko osebam onemogočijo, da bi se branile, ali povzročijo bolečino, razen medicinskih in veterinarskih pripomočkov (izjeme se uporabljajo za omogočanje uradne uporabe). Kar zadeva valonsko regijo, je z odlokom o trgovini z orožjem z dne 21. junija 2012 prepovedan uvoz, izvoz in tranzit vseh vrst prenosnih pripomočkov za zadajanje elektrošokov, razen medicinskih ali veterinarskih pripomočke, ki bi lahko onesposobili osebe ali jim povzročili bolečino.

[18] Grčija ohranja dodatne nacionalne ukrepe za dve vrsti vlaga, navedeni v Prilogi II k Uredbi, in sicer za pripomočke za zadajanje elektrošokov in lisice (glej zakon št. 2168/1993, kot je bil spremenjen).

[19] Izvoz in uvoz okovov za noge in verig za vklenitev več oseb sta prepovedana v skladu s členom 36(1) spremenjenega zakona z dne 27. junija 2018 o nadzoru izvoza. Izvoz in uvoz prenosnih pripomočkov za zadajanje elektrošokov sta prepovedana, razen če jih ima uporabnik pri sebi za osebno zaščito v skladu s členom 36(1) spremenjenega zakona z dne 27. junija 2018 o nadzoru izvoza. Poleg tega se dovoljenje zahteva za izvoz lisic, katerih skupna velikost, vključno z verigo, merjena od zunanjega roba ene do zunanjega roba druge zapestnice, presega 240 mm (člen 36(2) spremenjenega zakona z dne 27. junija 2018 o nadzoru izvoza).

[20] Španija v skladu s kraljevim odlokom št. 679/2014 z dne 1. avgusta 2014 o vzpostavitvi nadzora nad zunanjo trgovino z obrambnim materialom, drugim materialom ter blagom in tehnologijami z dvojno rabo nadzira izvoz standardnih lisic, pri čemer od morebitnih izvoznikov zahteva, naj pridobijo dovoljenje za izvoz teh sredstev za vklepanje.

[21] Člen 9 odloka Združenega kraljestva o nadzoru izvoza iz leta 2008 določa, da je treba za izvoz blaga, navedenega v členu 14(1), pridobiti dovoljenje.

[22] COM(2019) 445 z dne 1. oktobra 2019.

[23] Uredba (EU) 2016/2134 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. novembra 2016 o spremembi Uredbe Sveta (ES) št. 1236/2005 o trgovini z določenim blagom, ki bi se lahko uporabilo za izvršitev smrtne kazni, mučenje ali drugo okrutno, nečloveško ali ponižujoče ravnanje ali kaznovanje (UL L 338, 13.12.2016, str. 1).

aktov posvetuje z usklajevalno skupino za preprečevanje mučenja v skladu z načeli, določenimi v Medinstitucionalnem sporazumu o boljši pripravi zakonodaje[24] z dne 13. aprila 2016.

Usklajevalna skupina za preprečevanje mučenja se je v obdobju poročanja sestala štirikrat: 12. julija 2017, 28. junija 2018, 29. aprila 2019 in 17. decembra 2019.

Komisija v skladu s členom 31(4) Uredbe Evropskemu parlamentu predloži poročilo o dejavnostih, preverjanjih in posvetovanjih usklajevalne skupine za preprečevanje mučenja. V obdobju poročanja, ki ga zajema to poročilo, je Komisija oktobra 2019 sprejela poročilo[25], ki vključuje leti 2017 in 2018. Poročilo o dejavnostih usklajevalne skupine za preprečevanje mučenja v letu 2019 naj bi bilo sprejeto v drugi polovici leta 2020.

Usklajevalna skupina za preprečevanje mučenja je imela tehnične izmenjave o orodjih, ki so na voljo v elektronski podatkovni zbirki Komisije, tj. varnem in šifriranem sistemu, ustvarjenim za pomoč nacionalnim organom, pristojnim za zadeve, povezane z nadzorom izvoza, pri izmenjavi informacij s Komisijo. Člen 23(5) Uredbe določa, da morajo pristojni organi uporabljati sistem za sporočanje informacij o primerih zavrnitve izdaje izvoznega dovoljenja (imenovani „zavrnitve“).

Usklajevalna skupina za preprečevanje mučenja je obravnavala zahtevo za predhodno dovoljenje za določene vrste tehnične pomoči in posredniških storitev iz členov 15 in 19 Uredbe. Poleg tega je organizirala tehnične izmenjave o prepovedih iz členov 8 in 9 Uredbe v zvezi z vključitvijo navedenega blaga v trgovske sejme oziroma oglaševanje. Te prepovedi so bile vključene v spremembo Uredbe iz leta 2016. Izmenjave so zajemale zlasti možne smernice za zadevne organe in načine izvrševanja. Ugotovljeno je bilo, da so bili sporočeni primeri oglaševanja blaga na spletiščih nekaterih evropskih dobaviteljev.

Usklajevalna skupina za preprečevanje mučenja je v skladu z uvodno izjavo 48 proučila tudi predlagana delegirana akta o spremembi prilog k Uredbi, ki sta bila na koncu sprejeta 18. oktobra 2017 in 18. februarja 2020 (glej oddelek 3.1.1 zgoraj).

Drug vidik, ki se je upošteval pri delu usklajevalne skupine za preprečevanje mučenja, se je nanašal na zahteve nacionalnih pristojnih organov po poročanju. Poleg teh razprav se za letno poročilo Komisije za leto 2019 zbira širši nabor podatkov o trgovini.

Nazadnje, usklajevalna skupina za preprečevanje mučenja je izmenjala mnenja o Združenju za prepoved trgovine z izdelki za mučenje in napredku pri oblikovanju morebitnih skupnih mednarodnih standardov na tem področju.

3.3 Preglednost in informacije

Člen 26(3) Uredbe določa, da države članice predložijo javno letno poročilo o svojih dejavnostih, v katerem so podatki o številu prejetih vlog, o blagu in državah, obravnavanih v teh vlogah, ter o svojih odločitvah glede teh vlog.

Češka[26], Danska[27], Nemčija[28], Romunija[29] in Združeno kraljestvo[30] so obvestili Komisijo o svojem letnem poročilu o dejavnostih za leto 2019[31]. Opozoriti je treba, da javna poročila v

[24] UL L 123, 12.5.2016, str. 1.
[25] COM(2019) 449 final z dne 7. oktobra 2019.
[26] Češka: https://www.mpo.cz/cz/zahranicni-obchod/licencni-sprava/mucici-nastroje/zprava-ministerstva-prumyslu-a-obchodu-o-plneni-narizeni-rady-es-c--1236-2005-za-rok-2018--54368/.
[27] Danska: https://eksportkontrol.erhvervsstyrelsen.dk/produkter.
[28] Nemčija:

skladu s členom 26(3) Uredbe ne vključujejo informacij, katerih razkritje bi bilo v nasprotju z bistvenimi varnostnimi interesi države članice.

Omejeno število pristojnih organov je na spletišču vlade objavilo informacije o pravilih in predpisih, ki se uporabljajo za blago, ki spada na področje uporabe Uredbe, da bi obvestilo gospodarske subjekte o postopkih v zvezi z izvoznimi dovoljenji in o dodatnih zahtevah.

3.4 Izvrševanje nadzora izvoza

Za izvrševanje nadzora izvoza so odgovorni pristojni organi v državah članicah. V skladu s členom 33 Uredbe „[d]ržave članice določijo pravila o kaznih, ki se uporabljajo za kršitve te uredbe, in sprejmejo vse ukrepe, potrebne za zagotovitev, da se te izvajajo. Te kazni so učinkovite, sorazmerne in odvračilne.“ Zato države članice EU določijo nacionalne kazni, ki se uporabljajo za kršitve Uredbe s strani oseb in subjektov.

Te nacionalne kazni vključujejo upravne in kazenske sankcije, ki običajno vključujejo vse od denarnih kazni do zaporne kazni, vključno z zaplembo blaga.

V obdobju poročanja pristojni organi niso obvestili Komisije o nobeni kršitvi Uredbe. Uredba pristojnih organov ne zavezuje k temu.

3.5 Izvozna dovoljenja: Ključni podatki

Komisija od pristojnih organov zbira podatke, ki ji omogočajo pregled nad izdanimi (ali zavrnjenimi) izvoznimi dovoljenji v zvezi z nadzorovanim blagom, opisanim v prilogah III in IV k Uredbi.

Na podlagi podatkov iz poročila Komisije[32] za leti 2017 in 2018 ter podatkov, ki se zbirajo za poročilo Komisije za leto 2020, ki zajema leto 2019[33], se število izdanih (ali zavrnjenih) izvoznih dovoljenj za obdobje 2017–2019 lahko povzame, kot sledi[34]*:* V letu 2017 je 12 držav članic poročalo, da so skupaj izdale 292 dovoljenj. V letu 2018 je 11 držav članic poročalo, da so skupaj izdale 231 dovoljenj. V letu 2019 je 10 držav članic poročalo, da so skupaj izdale 281 dovoljenj[35]. V celotnem triletnem obdobju poročanja so bilo tako skupaj izdana 804 dovoljenja.

Petnajst držav članic je Komisijo obvestilo, da v obdobju poročanja niso prejele nobenih vlog za dovoljenja v skladu z Uredbo (EU) 2019/125.

---

https://www.bafa.de/DE/Aussenwirtschaft/Ausfuhrkontrolle/Antragsarten/Anti_Folter_Verordnung/anti_folter_node.html.

[29] Romunija: http://www.imm.gov.ro/adaugare_fisiere_imm/2019/10/Rapoarte-anuale-comert-tortura-2017-2018.pdf.

[30] V skladu s členom 127(6) Sporazuma o izstopu Združenega kraljestva Velika Britanija in Severna Irska iz Evropske unije in Evropske skupnosti za atomsko energijo (UL L 29, 31.1.2020, str. 7) se v prehodnem obdobju iz člena 126 navedenega sporazuma za vsako sklicevanje na države članice v ustreznem pravu Unije razume, da vključuje Združeno kraljestvo.

[31] Združeno kraljestvo: https://www.gov.uk/government/collections/strategic-export-controls-licensing-data.

[32] Poročilo o izdaji izvoznih dovoljenj za leti 2017 in 2018 v skladu z Uredbo o trgovini z določenim blagom, ki bi se lahko uporabilo za izvršitev smrtne kazni, mučenje ali drugo kruto, nečloveško ali poniževalno ravnanje ali kaznovanje – COM(2019) 445 final.

[33] Glej člen 26.4 Uredbe.

[34] Izvoz v skladu s splošnim izvoznim dovoljenjem Unije (Priloga V k Uredbi) ni vključen v informacije o številu dovoljenj, ki jih izdajo države članice.

[35] Ob zaključevanju tega poročila tri države članice EU Komisiji niso predložile podatkov o trgovini za leto 2019.

Uredba uvaja zahtevo za izvozno dovoljenje, ki pristojnim organom omogoča, da preverijo, ali obstajajo znaki, da bi se blago v primeru izvoza lahko uporabilo za mučenje ali drugo okrutno, nečloveško ali poniževalno ravnanje ali kaznovanje (Priloga III) ali za izvršitev smrtne kazni (Priloga IV). V ta namen člen 20(8) Uredbe določa, da bi moral pristojni organ prejeti „popolne informacije zlasti o končnem uporabniku, namembni državi in končni uporabi blaga“.

V triletnem obdobju poročanja je bilo za 13 vlog za izdajo izvoznega dovoljenja sporočeno, da so bile zavrnjene: 4 v letu 2017, 5 v letu 2018 in 4 v letu 2019.

Informacije, ki jih ima na voljo Komisija in ki temeljijo na podatkih, ki jih sporočijo pristojni organi, Komisiji omogočajo, da razlikuje med končno uporabo za kazenski pregon, znanost in zdravstvo, končno uporabo s strani varnostnih podjetij, medicinsko končno uporabo (v bolnišnicah in v veterini) blaga iz Priloge IV, industrijsko uporabo in izvozom v trgovska podjetja. V triletnem obdobju, ki ga zajema to poročilo, je bilo 56 izvoznih dovoljenj, ki so bila sporočena, izdanih za namene kazenskega pregona, 52 za znanstvene/zdravstvene namene, preostala (74) pa za druge namene, večinoma trgovcem in zasebnim družbam za varovanje. V zvezi s tem je treba opozoriti, da ne zagotavljajo vse države članice celovitega pregleda in/ali informacij o končnih uporabnikih, zato se podatki o končnih uporabnikih ne ujemajo s skupnim številom zgoraj navedenih dovoljenj.

3.6 Državljani EU v tujini

Čeprav člen 32 Uredbe ni strogo povezan z oceno izvajanja Uredbe, predvideva, da se bo v okviru pregleda tudi ocenilo, ali je treba na področje uporabe Uredbe vključiti dejavnosti državljanov EU v tujini. V tem oddelku so opisana področja, na katerih bi bilo mogoče oceniti dejavnosti podjetij s sedežem v EU, državljanov EU ali državljanov države članice EU, ki opravljajo dejavnosti v tretjih državah. To se nanaša na naslednje dejavnosti:

- **posredništvo**, tj. urejanje prenosa opreme med tretjimi državami zunaj EU, pri čemer blago ne vstopi na carinsko območje EU in take dejavnosti izvajajo subjekti EU zunaj EU:

  Uredba ne prepoveduje posredniških dejavnosti za blago iz Priloge II niti ne nadzira posredniških dejavnosti za blago iz Priloge III, kadar jih izvajajo posredniki EU, ki delujejo zunaj EU;

- **promocija/trženje** ustreznega blaga in storitev s strani subjektov EU zunaj EU ali olajševanje takega trženja, na primer z organizacijo razstav in sejmov orožja, razstav in sejmov s področja varnosti ter sorodnih razstav in sejmov:

  člen 8 Uredbe določa, da se „[k]ateri koli fizični ali pravni osebi, subjektu ali organu, tudi partnerstvu, s prebivališčem oziroma sedežem v državi članici ali zunaj nje [...] prepove razstavljati ali ponujati za prodajo katero koli blago s seznama v Prilogi II na razstavi ali sejmu v Uniji“ (poudarek dodan);

- **zagotavljanje tehnične pomoč**i in usposabljanja o uporabi opreme za kazenski pregon ali tehnikah s strani subjektov EU vojaškim, varnostnim ali policijskim organom ali nedržavnim akterjem, kot so zasebne družbe za varovanje, v tretjih državah:

  člen 7 Uredbe določa, da se „[i]zvajalcu tehnične pomoči ali posredniku [...] prepove, da kateri koli osebi, subjektu ali organu v tretji državi zagotavlja ali nudi usposabljanje za uporabo blaga s seznama v Prilogi II“. Poleg tega morajo države

članice v skladu s členom 15 posebej dovoliti zagotavljanje „tehnične pomoči v zvezi“ z blagom iz Priloge III. Zagotavljanje tehnične pomoči, vključno z usposabljanjem, je prepovedano ali nadzorovano le, če je neposredno povezano z opremo, zajeto v Uredbi (Priloga II ali Priloga III). Tehnična pomoč se lahko zagotavlja neodvisno od dobave opreme, ki spada na področje uporabe Uredbe.

Dve nevladni organizaciji za človekove pravice, ki sta sodelovali pri oceni pregleda, sta opozorili na primer državljanov EU, ki delujejo zunaj EU, ki so vključeni v zagotavljanje, na primer, storitev usposabljanja na področju varnosti in kazenskega pregona o neprimerni uporabi ali zlorabi opreme za kazenski pregon. Opozorili sta tudi na primer podjetij, ki organizirajo sejme ali razstave orožja v tretjih državah. Zlasti menita, da bi bilo treba odpraviti sedanjo geografsko omejitev, opisano v členu 8, in da bi bilo treba kateri koli fizični ali pravni osebi, subjektu ali organu prepovedati, da promovira blago iz Priloge II na razstavah ali sejmih ne glede na državo, v kateri so organizirani. Poleg tega menita, da bi bilo treba uvesti nadzor (bodisi z Uredbo bodisi z drugimi ukrepi) za ureditev zagotavljanja navodil ali usposabljanja s strani vseh ustreznih izobraževalnih ustanov, tako da tako zagotavljanje ne bi spodbujalo ali vključevalo neprimernih ali nepoštenih politik, praks ali tehnik, ki bi lahko olajšale mučenje ali drugo grdo ravnanje v tretjih državah ali se uporabljale pri njem.

Obravnavanje izpostavljenih vprašanj povzroča težave v zvezi z ozemeljskim področjem uporabe pristojnosti EU. V mednarodnem pravu je pristojnost načeloma ozemeljska in je ne more izvajati država zunaj njenega ozemlja, razen na podlagi permisivnega pravila, ki izhaja iz mednarodne prakse ali konvencije. Vendar pa obstajajo izjeme od tega načela, ki so tukaj pomembne. Na primer, mednarodno pravo dovoljuje kaznovanje ekstrateritorialnih dejavnosti državljanov države, kadar gre za kazniva dejanja, storjena zunaj njenega ozemlja[36]. V primeru posebno hudih kaznivih dejanj, ki so predmet splošne pristojnosti, bodisi z večstransko pogodbo[37] bodisi v skladu z običajnim mednarodnim pravom, kot so genocid, vojni zločini, zločini proti človeštvu in mučenje, lahko država izvaja pristojnost v zvezi s kaznivimi dejanji ne glede na kraj kaznivega dejanja in državljanstvo storilca ali žrtve.

Enostranske odločitve za izvajanje pristojnosti zunaj ozemlja EU bi bilo treba skrbno proučiti ob upoštevanju mednarodnega prava in prakse. Glede na to, da je to, ali lahko država izvaja ekstrateritorialno pristojnost, vprašanje mednarodnega prava, je pomembno, da se odločno in učinkovito spodbuja prepoved trgovine z izdelki za mučenje na ustreznem mednarodnem forumu, da se globalni odziv razširi na cilje, ki si jih Uredba prizadeva spodbujati.

Proučili bi se lahko tudi drugi ustrezni ukrepi, na primer ukrepi za spodbujanje večje preglednosti in ozaveščanje ali ukrepi za spodbujanje dejanske skladnosti z vodilnimi načeli ZN o podjetništvu in človekovih pravicah[38]. Dejansko je v vodilnih načelih ZN o podjetništvu in človekovih pravicah navedeno, da bi morala podjetja spoštovati človekove pravice. Ne bi smela kršiti človekovih pravic drugih in bi morala obravnavati negativne vplive na človekove

[36]Glej člen 5(1)(b) Konvencije proti mučenju in drugim krutim, nečloveškim ali poniževalnim kaznim ali ravnanju iz leta 1984 [ki je bila sprejeta 10. decembra 1984 in je začela veljati 26. junija 1987], 1465 UNTS 112; „KAT.“).

[37]Glej ženevske konvencije I–IV (1949).

[38] „Vodilna načela o podjetništvu in človekovih pravicah: izvajanje okvira Združenih narodov za varovanje, spoštovanje in pomoč je razvil posebni predstavnik generalnega sekretarja za področje človekovih pravic, transnacionalnih družb in drugih podjetij. Svet za človekove pravice je potrdil vodilna načela v svoji resoluciji št. 17/4 z dne 16. junija 2011.

pravice. Za obravnavanje negativnih vplivov je treba sprejeti ustrezne ukrepe za njihovo preprečevanje, ublažitev in, kjer je ustrezno, izboljšanje.

4. OCENJEVANJE IZVAJANJA UREDBE

4.1 Ocenjevalna merila in viri podatkov

Komisija je z vključitvijo meril za vsebinsko presojo iz člena 32 Uredbe ocenila učinkovitost Uredbe v skladu s smernicami za boljše pravno urejanje[39], pri čemer je ocenila naslednje elemente:

- *ustreznost*: koliko splošni cilji Uredbe, njena zasnova in nacionalni izvedbeni ukrepi iz Uredbe ustrezajo prednostnim nalogam EU ob sprejetju Uredbe in tudi sedanjim prednostnim nalogam EU.
- *učinkovitost*: obseg učinkovitosti Uredbe. To zajema učinkovitost izvajanja s strani držav članic in nadzora s strani Evropske komisije, pri čemer se ocenjuje, ali v zahtevah po informacijah obstajajo kakršne koli vrzeli ali podvajanja, ki bi lahko ogrozili uspešnost ali učinkovito izvajanje Uredbe ter ali so zahteve po poročanju ustrezne in sorazmerne.
- *uspešnost*: koliko Uredba izpolnjuje svoje cilje in prednostne naloge EU.
- *skladnost in dopolnjevanje:* koliko Uredba olajšuje skladnost in dopolnjevanje z drugimi ustreznimi pobudami EU in držav članic.
- *dodana vrednost EU*: koliko Uredba dodaja vrednost posameznim ukrepom držav članic EU.

Glavni viri informacij za zbiranje dokazov za oceno so bili pisni prispevki, vključno s študijo, raziskavami[40], razgovori in delavnico s ključnimi deležniki.

Več kot 30 udeležencev je sodelovalo na delavnici deležnikov. Prihajali so iz najrazličnejših organizacij, vključno s pristojnimi organi držav članic, Evropsko komisijo, mednarodnimi organizacijami, kot sta ZN in Svet Evrope, ter nevladnimi organizacijami.

Ocena zbranih podatkov in informacij je pripeljala do naslednjih ugotovitev.

4.2 Ustreznost

4.2.1 Politični premisleki

Uredba, kot je bila prvotno sprejeta leta 2005, je bila odziv na potrebo, da se „na ravni Unije določijo pravila trgovanja s tretjimi državami z blagom, ki bi se lahko uporabilo za izvršitev smrtne kazni, ter z blagom, ki bi se lahko uporabilo za mučenje in drugo kruto, nečloveško ali poniževalno ravnanje ali kaznovanje“. Ta pravila so bila namenjena odpravi ugotovljenih razlik v nadzoru trgovine na ravni EU, ki temelji na človekovih pravicah, in so bila prvi zavezujoči instrument na svetu, ki je posebej obravnaval to vprašanje. Za ohranitev njene ustreznosti je bila Uredba v letih 2011, 2014 in 2016 spremenjena.

[39] Glej https://ec.europa.eu/info/law/law-making-process/planning-and-proposing-law/better-regulation-why-and-how/better-regulation-guidelines-and-toolbox_sl.

[40] Enajst držav članic je zagotovilo povratne informacije, petnajst anketiranih držav članic pa je prispevalo k javni raziskavi, od katerih jih je bilo osem iz javnosti, štiri iz nevladnih organizacij, dve iz zasebnega sektorja in ena iz akademskih krogov. Komisija je prejela prispevke tudi zunaj javne raziskave.

Poleg tega, da predstavlja prvi operativni okvir za urejanje blaga, povezanega z mučenjem, na svetu, njeno sedanjo ustreznost potrjuje vloga, ki jo ima kot vir navdiha za delo na tem področju za druge države in organizacije. Zlasti je spodbudila odločitev ZN za razvoj skupnih mednarodnih standardov za trgovino s pripomočki za mučenje[41]. Priznava se tudi, da je Uredba spodbudila razvoj regionalnih ukrepov Sveta Evrope za obravnavanje trgovine z opremo, ki se uporablja za mučenje, grdo ravnanje in smrtno kazen.

Nadaljnja krepitev zaznane ustreznosti tega instrumenta pomeni, da so se nekatere države članice EU odločile, da bodo uporabile vzorec iz Uredbe, na primer Švica, Severna Makedonija in Črna gora, medtem ko je Združeno kraljestvo prav tako naznanilo, da bo tudi po izstopu iz EU ohranilo določbe Uredbe.

4.2.2 Ustreznost zajetih blaga in storitev

Uredba trenutno zajema širok nabor blaga, povezanega s smrtno kaznijo in mučenjem.

Glede tega, kaj Uredba zajema, kar zadeva blago, dejavnosti in osebe, člen 25 Uredbe določa, da lahko vsaka država članica na Komisijo naslovi ustrezno utemeljeno zahtevo, da se blago doda v Prilogo II, Prilogo III ali Prilogo IV. V obdobju pregleda ni bila predložena nobena taka zahteva.

Dve nevladni organizaciji za človekove pravice, ki sta sodelovali pri pregledu, menita zlasti, da bi morala biti Uredba sposobna odzivati se na spremembe na mednarodnem varnostnem trgu, na katerem pogosto prihaja do tehnoloških in tržnih sprememb. Po njunem mnenju bi morala Uredba upoštevati spremembe značilnosti uporabe – in zlorabe – opreme za kazenski pregon. Kot pomislek je bil izpostavljen tudi poseben primer prenove blagovne znamke za izogibanje področju uporabe Uredbe, ki potrjuje potrebo po rednem posodabljanju seznamov zajetega blaga. Po navedbah teh nevladnih organizacij bi se lahko nekatero blago, ki je zdaj zajeto v Prilogi III, premaknilo v Prilogo II, kot je orožje za zadajanje elektrošoka ob neposrednem stiku (vključno z električnimi gumijevkami, ščiti in pištolami za omamljanje), ter da bi bilo koristno dodati tudi drugo blago, kot so zaporniške maske, preveze za oči, stoli z okovi, deske in postelje z jermeni, namenjeno za kazenski pregon. Kar zadeva Prilogo III, sta ti nevladni organizaciji navedli, da med nadzorovano blago, ki bi se lahko dodalo, spadajo „standardne lisice“, ročno orožje za zadajanje udarcev in nekatero izstreljeno kinetično udarno orožje.

Agensi za obvladovanje nemirov pomenijo posebno težavo. V zadnjih letih se povečujeta njihova razpoložljivost in uporaba. Nevladni organizaciji za človekove pravice, ki sta sodelovali pri oceni pregleda, menita, da ti agensi niso ustrezno zajeti v Uredbi, saj obstaja določena stopnja neskladnosti s „skupnim seznamom vojaškega blaga“ EU[42]. Pri pripravi (in reviziji) Uredbe je bilo blago, ki je bilo že zajeto v drugih instrumentih EU, izrecno izključeno s področja uporabe Uredbe. V praksi je ta izključitev pripeljala do tega, da Uredba zajema nadzor nad nekaterimi agensi za obvladovanje nemirov, kot sta poprov razpršilec in oljna smola capsicum (OC), ne pa tudi nad tistimi, navedenimi na skupnem seznamu vojaškega blaga. Nevladni organizaciji za človekove pravice, ki sta sodelovali pri pregledu, navajata, da se ti agensi za obvladovanje nemirov, ki zdaj niso zajeti v Uredbi, pogosto

[41] Resolucija A/73/L.94: „Towards torture-free trade: examining the feasibility, scope and parameters for possible common international standards“ (Za prepoved trgovine z izdelki za mučenje: proučitev izvedljivosti, področja uporabe in parametrov za morebitne skupne mednarodne standarde)“, ki jo je Generalna skupščina ZN sprejela 28. junija 2019.

[42] Skupni seznam vojaškega blaga Evropske unije, ki ga je Svet sprejel 17. februarja 2020 (oprema, zajeta v Skupnem stališču Sveta 2008/944/SZVP, ki opredeljuje skupna pravila glede nadzora izvoza vojaške tehnologije in opreme ((SZVP) (2020/C 85/01) (UL C 85-1, 13.3.2020).

uporabljajo za olajševanje ali izvajanje mučenja in drugega grdega ravnanja ali notranje represije.

V primeru blaga iz Priloge IV Uredba navaja nekatere kemikalije/zdravila, ki so namenjeni reševanju in izboljšanju življenja in zdravja pacientov, vendar se lahko iščejo za uporabo v smrtonosnem odmerku. Po navedbah organizacije, odgovorne za preprečevanje zlorabe zdravil v smrtonosnih odmerkih, Uredba zajema 2 od 14 zdravil, ki so zdaj navedena v državnih in zveznih protokolih dajanja smrtonosnega odmerka. Za razliko od blaga, navedenega v prilogah II in III, te vrste kemikalij in zdravil izpolnjujejo bistveno funkcijo reševanje življenj, zato je treba ukrepe, ki bi lahko omejevali trgovino z njimi, skrbno oceniti, da se preprečijo negativni vplivi na tako trgovino z zakonito medicinsko opremo za reševanje življenj. V zvezi s tem je treba opozoriti, da je sistem samourejanja sprejelo več podjetij v EU, ki prostovoljno uporabljajo različne distribucijske protokole, za katere različne skupine deležnikov menijo, da preprečujejo neprimerno uporabo zdravil, ki se izvažajo iz EU.

Pri ocenjevanju ustreznosti zajetih blaga in storitev, bi bilo vredno razmisliti tudi o vključitvi klavzule o ciljni končni uporabi ali vseobsegajoče klavzule v Uredbo. Nevladni organizaciji za človekove pravice, ki sta sodelovali pri izvedbi pregleda, in organ države članice se zavzemajo za vključitev take klavzule. Konkretno to pomeni, da bi taka klavzula posameznim državam članicam omogočala, da ustavijo določen prenos določenega izdelka, ki ni izrecno naveden v prilogi II ali III k Uredbi. Za tak izdelek bi se moralo šteti, da je praktično uporaben le za izvršitev smrtne kazni, za mučenje in drugo grdo ravnanje. Klavzula bi lahko zajemala primere, v katerih ni dokazov, da bi morebitni prenos nenavedenega izdelka povzročil njegovo uporabo za take namene.

Kar zadeva storitve, vključene na področje uporabe Uredbe, tj. posredniške storitve, tehnična pomoč, usposabljanje in oglaševanje, povezano z blagom, ki so zajete v Uredbi, ocena ni pokazala, da bi bila v zvezi s tem potrebna sprememba. Vendar pa je treba opozoriti, da je zagotavljanje tehnične pomoči, vključno z usposabljanjem, prepovedano ali nadzorovano le, če je neposredno povezano z opremo, zajeto v Uredbi (Priloga II ali Priloga III).

4.2.3 Ustreznost dodajanja trgovine znotraj EU

Med posvetovanji o izvajanju Uredbe je bila predlagana razširitev področja uporabe Uredbe, da bi zajemala trgovino znotraj EU z blagom iz Priloge II in Priloge III ter uvoz blaga iz Priloge III v EU. Uredba je bila prvotno odziv na premislek, da se „na ravni Unije določijo pravila trgovanja s tretjimi državami z blagom, ki bi se lahko uporabilo za izvršitev smrtne kazni, ter z blagom, ki bi se lahko uporabilo za mučenje in drugo kruto, nečloveško ali ponižujoče ravnanje ali kaznovanje“. Poudarek na odnosih s tretjimi državami je bil jasno določen v preambuli, v kateri je navedeno, da je „[n]amen ukrepov iz te uredbe [...] preprečitev izvršitev smrtne kazni in mučenja ter drugega krutega, nečloveškega ali ponižujočega ravnanja ali kaznovanja v tretjih državah. Med drugim ti ukrepi omejujejo trgovino s tretjimi državami z blagom, ki bi se lahko uporabilo za izvršitev smrtne kazni in mučenje ter drugo kruto, nečloveško ali ponižujoče ravnanje ali kaznovanje. Šteje se, da ni potrebe po vzpostavitvi podobnega nadzora nad transakcijami znotraj Unije, saj države članice ne poznajo smrtne kazni in so gotovo sprejele ustrezne ukrepe za prepoved in preprečevanje mučenja in drugega krutega, nečloveškega ali ponižujočega ravnanja ali kaznovanja.“

Nevladni organizaciji za človekove pravice s strokovnim znanjem na področju trgovine z blagom, ki bi se lahko uporabilo za mučenje ali grdo ravnanje, zagovarjata, da bi bilo treba področje uporabe Uredbe razširiti, da bi zajemala uvoz v EU ali prenos opreme za kazenski

pregon in z njo povezanega blaga, ki sta zakonito namenjena kazenskemu pregonu, znotraj EU.

Uredba se jasno osredotoča na omejevanje trgovine s tretjimi državami. Zato se urejanje uvoza opreme za kazenski pregon v EU in njen prenos znotraj EU za obravnavanje domnevnih primerov mučenja in drugega okrutnega, nečloveškega ali ponižujočega ravnanja ali kaznovanja v EU z Uredbo ne zdi skladno s cilji, navedenimi v Uredbi. Druga orodja in sredstva, povezana z varstvom človekovih pravic, ki jih imajo zdaj na voljo Evropska unija in države članice, se lahko štejejo za ustreznejša v zvezi s tem.

4.3 Učinkovitost

4.3.1 Dovoljenja in zavrnitve

V skladu s podatki, predstavljenimi v tem poročilu, in prejšnjim poročilom Komisije o izvoznih dovoljenjih v letih 2017 in 2018[43] (glej oddelke 3.5) je treba opozoriti, da precejšnje število držav (15) v triletnem obdobju ni poročalo o nobenem dovoljenju. Poleg tega nekatere države članice poročajo o bistveno večjem številu dovoljenj kot druge.

Predstavljeni podatki kažejo tudi omejeno število zavrnitev dovoljenj za blago (13 s strani štirih držav članic v triletnem obdobju), pri čemer storitve, zajete v Uredbi, niso predmet nikakršnih dovoljenj (ali zavrnitev). Za izvajanje so odgovorni pristojni organi v državah članicah. Trenutno so na voljo le omejene informacije o vprašanjih, kot so nacionalni postopki za oceno tveganja ter spremljanje končne uporabe izvoženega blaga in storitev.

Glede na zgoraj predstavljene informacije se zdi, da obstaja potreba po neki obliki smernic Evropske unije ali dobrih praksah o izvajanju Uredbe (npr. v zvezi z opredelitvijo zajetega blaga, ocenami tveganja, zavrnitvami, obvestili) in po več informacijah s strani pristojnih organov o tem, kako se Uredba uporablja v praksi.

4.3.2 Poročanje

Kot je navedeno v oddelku 3.3, člen 26(3) Uredbe določa zahteve pristojnih organov po poročanju. Pet držav članic je potrdilo, da objavljajo letna poročila o dejavnostih v skladu s členom 26(3) Uredbe. Opozoriti je treba, da javna poročila v skladu s členom 26(3) Uredbe „ne vključuje[jo] informacij, katerih razkritje bi bilo v nasprotju z njenimi bistvenimi varnostnimi interesi“.

Raven podrobnosti, vključena v navedena letna poročila, morda ne omogoča vedno točne ocene izvajanja Uredbe na nacionalni ravni. Le nekaj držav članic zagotavlja javno dostopne informacije o postopkih za tveganje, povezano z blagom, ali nadaljnjih ukrepih, sprejetih za spremljanje končne uporabe, pri čemer ne navajajo količine in vrednosti povezanega blaga niti, ali so bile za kršitve Uredbe uporabljene kazni. Podobno so omejene informacije na voljo tudi o mehanizmu obveščanja in posvetovanja iz člena 23.

Člen 26(4) določa, da mora Komisija objaviti letno poročilo o dejavnostih. Eno poročilo je bilo objavljeno oktobra 2019 za izvozna dovoljenja držav članic v letih 2017 in 2018, še eno poročilo, ki zajema leto 2019, pa bo sprejeto v letu 2020. Obrazec za poročanje za leto 2019 zahteva podatke o širšem naboru vprašanj. Druge pomembne informacije, ki bi jih bilo koristno vključiti v splošno letno poročanje, vključujejo informacije o ugotovljenih kršitvah

[43] COM(2019) 445 final.

in uporabljenih kaznih. Poleg tega bi se za zagotovitev večje preglednosti lahko vključili tudi dodatni vidiki, kot sta vrednost in obseg izvoza.

4.4 Uspešnost

Uredba je izpolnila poseben cilj glede uspešnejšega nadzora nad trgovino EU s tretjimi državami z blagom, ki bi se lahko uporabilo za izvršitev smrtne kazni ali mučenje in drugo kruto, nečloveško ali ponižujoče ravnanje ali kaznovanje. Po mnenju organa države članice je Uredba olajšala prestrezanje ustreznega blaga, saj so trgovci odvrnjeni od tega, da bi poskušali izvažati prepovedano blago (kot dokazuje omejen obseg take trgovine na splošno).

Vendar pa bi bile zanimive dodatne informacije o naložitvi kazni s strani držav članic EU v skladu s členom 33 Uredbe, da bi se bolje ocenil obseg ugotovljenih in kaznovanih kršitev Uredbe. Čeprav ima Komisija skoraj popolno sliko nacionalne zakonodaje v državah članicah EU v zvezi s kaznimi, ki se uporabljajo za kršitve, nima zadostnih informacij o tem, ali organi uporabljajo take kazni v posameznih primerih kršitev.

Širši cilj zagotavljanja pomoči za preprečevanje izvrševanja smrtne kazni in mučenja ter drugega okrutnega, nečloveškega ali ponižujočega ravnanja ali kaznovanja v tretjih državah je težje oceniti, saj nanj vplivajo številni drugi dejavniki. Omejitev trgovine s tem blagom in storitvami je le en element v boju proti mučenju. Poleg tega se za mučenje in drugo grdo ravnanje ne uporabljajo le napredni pripomočki; pogosto se uporabljajo najosnovnejša in preprosto dostopna sredstva, na primer gumijevke in druge palice, standardne lisice, in uporaba čezmerne fizične sile.

4.5 Skladnost in dopolnjevanje

Za zagotovitev dopolnjevanja se Uredba posebej sklicuje na druge povezane instrumente ali okvire EU in izrecno izključuje blago, ki ga zajemajo, s področja uporabe. Uredba zajema materiale, ki niso navedeni v nobenem drugem pravnem instrumentu, in v tem smislu dopolnjuje druge evropske regulativne okvire. Uredba se izogiba osredotočanju na blago, ki je povezano z drugimi uredbami in za katero je že vzpostavljen sistem dovoljenj, tj.:

i. strelno orožje, ki se nadzira v skladu z Uredbo (EU) št. 258/2012;
ii. blago z dvojno rabo, ki se nadzira v skladu z Uredbo (ES) št. 428/2009;
iii. blago, ki se nadzira v skladu s Skupnim stališčem 2008/944/SZVP in z njim povezanim skupnim seznamom vojaškega blaga[44].

Čeprav je ta pristop k zagotavljanju dopolnjevanja med instrumenti za nadzor izvoza na splošno uspešen, so se pokazale nekatere nedoslednosti. Kot je navedeno zgoraj, to velja za agense za obvladovanje nemirov. Nekateri, kot sta poprov razpršilec in oljna smola capsicum (OC), so vključeni v Uredbo, medtem ko drugi, navedeni v skupnem seznamu vojaškega blaga, kot so običajni solzilni plini (plin CS, plin CR in plin CN), niso, čeprav se pogosto uporabljajo za olajšanje ali izvajanje mučenja in drugega grdega ravnanja. Primerno bi bilo proučiti, kako bi se lahko najbolje zagotovili večja usklajenost obeh instrumentov, enotnost postopkov odobritve dovoljenj in posredovanje obvestil o zavrnitvi v okviru obeh sistemov nadzora.

[44] Glej skupni seznam vojaškega blaga Evropske unije, ki ga je Svet sprejel 17. februarja 2020 (oprema, zajeta v Skupnem stališču Sveta 2008/944/SZVP, ki opredeljuje skupna pravila glede nadzora izvoza vojaške tehnologije in opreme ((SZVP) (2020/C 85/01) (UL C 85-1, 13.3.2020).

Podobno, čeprav je EU uvedla embarge na orožje, da bi se jasno odzvala na primere „notranje represije“, in je v ta namen pripravila seznam opreme, ki se uporablja za „notranjo represijo“, ta seznam ne vključuje blaga, zajetega v Uredbi. Proučila bi se lahko možnost izrecne vključitve nekaterega blaga iz Priloge III, ki se nadzira z Uredbo, na področje uporabe embargov z izrecnim sklicevanjem na pomisleke v zvezi z „notranjo represijo“.

Kar zadeva njen širši cilj Uredbe na področju človekovih pravic, je večinoma usklajena z drugimi ustreznimi instrumenti in pobudami EU ter jih dopolnjuje. Vendar pa je še vedno mogoče povečati sinergije med delom na področju spremljanja stanja na področju človekovih pravic na eni strani ter nadzorom končne uporabe blaga in storitev, ki se izvažajo v skladu z Uredbo, na drugi strani.

Obstaja visoka raven skladnosti in dopolnjevanja s pobudami na svetovni in regionalni ravni (Združenje za prepoved trgovine z izdelki za mučenje, Svet Evrope). V zadnjih treh letih je Evropska unija (na tehnični in diplomatski ravni) vodilna pri pobudah za mednarodno ozaveščanje vlad o trgovini z opremo, ki se uporablja za mučenje, grdo ravnanje in izvrševanje smrtne kazni. EU je dejavno pomagala pri razvoju mednarodnih ukrepov za boj proti tej trgovini, zlasti z zagotavljanjem podpore za ustanovitev Združenja za prepoved trgovine z izdelki za mučenje. To delo je doseglo vrhunec z resolucijo z naslovom „Towards torture-free trade: examining the feasibility, scope and parameters for possible common international standards“ (Za prepoved trgovine z izdelki za mučenje: proučitev izvedljivosti, področja uporabe in parametrov za morebitne skupne mednarodne standarde)“, ki jo je Generalna skupščina ZN sprejela 28. junija 2019.

Na regionalni ravni je Uredba spodbudila razvoj možnih ukrepov Sveta Evrope za regionalni nadzor trgovine na tem področju.

4.6 Dodana vrednost EU

Dodana vrednost EU je namenjena prizadevanjem za spremembe zaradi posredovanja EU, ki bi presegle tisto, kar države članice razumno pričakujejo od nacionalnih ukrepov.

Trgovina je področje, ki je v skladu s členom 207 Pogodbe o delovanju Evropske unije v izključni pristojnosti EU. Dodana vrednost EU, ki jo zagotavlja Uredba, je očitna, saj Uredba spada na področje, na katerem ima EU izključna pooblastila, zaradi česar se lahko cilji Uredbe najbolje dosežejo na ravni Unije.

Čeprav Uredba omogoča državam članicam, da sprejmejo dodatne ukrepe, se lahko za ukrepe, določene v Uredbi, šteje, da so na splošno primerni. Pet držav članic je sprejelo ali ohranja dodatne ukrepe v skladu s členoma 10 in 14 Uredbe.

4.7 Usklajevalna skupina za preprečevanje mučenja

Pravna podlaga usklajevalne skupine za preprečevanje mučenja je Uredba sama. Sestava skupine, ki ji predseduje Komisija, je omejena na po enega predstavnika, ki ga imenuje vsaka država članica. Skupina pokriva določen, vendar omejen sklop nalog: proučuje lahko vprašanja v zvezi z uporabo Uredbe, vključno z izmenjavo informacij o upravnih praksah. Po potrebi se lahko posvetuje s strokovnjaki, posredniki, ponudniki tehnične pomoči in drugimi ustreznimi deležniki, na katere se nanaša Uredba. V skladu z uvodno izjavo 48 Uredbe ima skupina posebno vlogo pri pripravi delegiranih aktov, saj se države članice z njo uradno posvetujejo o osnutkih delegiranih aktov, ki jih predloži Komisija v skladu z načeli, določenimi v Medinstitucionalnem sporazumu o boljši pripravi zakonodaje.

Ob upoštevanju ugotovitev tega poročila in v skladu z njenim mandatom bi se lahko skupina, na primer, vključila v bolj poglobljene razprave o zadevah, kot so morebitne kršitve Uredbe ali morebitni skrb vzbujajoči primeri. Analiza izvajanja člena 23 (obveščanje o odločitvah o zavrnitvi, posvetovanje z drugimi državami članicami in ukrepi za zagotavljanje informacij) s strani držav članic je prav tako pomemben element, ki bi se lahko vključil v redno delo skupine[45].

5. SKLEPNE UGOTOVITVE IN NADALJNJI UKREPI

Uredba je bila sprejeta za oblikovanje instrumenta Evropske unije za trgovino s tretjimi državami z blagom in povezanimi storitvami, ki bi se lahko uporabili za izvršitev smrtne kazni, mučenje in drugo okrutno, nečloveško ali ponižujoče ravnanje ali kaznovanje. Ima ključno vlogo pri spodbujanju **spoštovanja človeškega življenja in temeljnih človekovih pravic**.

Uredba zapolnjuje ugotovljeno vrzel v nadzoru trgovine, ki temelji na človekovih pravicah, v EU. **Pozitivno prispeva** k doseganju svojega glavnega cilja, tj. k sprejetju učinkovitih, konkretnih ukrepov proti mučenju in drugemu okrutnemu, nečloveškemu ali ponižujočemu ravnanju ali kaznovanju. Kot prvi zavezujoči regulativni instrument na tem področju na svetu se uporablja tudi kot zgled za **razvoj podobnih trgovinskih ukrepov** s strani tretjih držav in mednarodnih organizacij.

Pregled je potrdil, da se Uredba na splošno **izvaja zadovoljivo** in še naprej ustreza svojemu namenu. Šteje se za dovolj stabilno, zato se šteje, da celovita zakonodajna posodobitev v tej fazi ni potrebna. Po drugi strani je pregled pokazal, da bi se nezakonodajni ukrepi v podporo učinkovitejšega izvajanja nekaterih določb Uredbe lahko podrobneje proučili.

Kar zadeva obseg blaga, zajetega v Uredbi, bi se moral **prilagajati nastajajočim tehnološkim in tržnim spremembam** ter upoštevati spremembe značilnosti uporabe – in zlorabe – opreme za kazenski pregon. Podrobneje bi se lahko proučile tudi neskladnosti z drugimi povezanimi instrumenti EU (Skupno stališče Sveta EU 2008/944/CFSP in embargi na orožje, posebej uvedeni za obravnavanje primerov „notranje represije“). Pri ocenjevanju možnosti (ali ne) posodobitve področja uporabe zajetih kemikalij bi bilo treba še naprej skrbno ocenjevati tudi usklajevanje spoštovanja človekovih pravic s potrebo po zaščiti trgovine z zakonito **medicinsko opremo za reševanje življenj**.

Za pomoč državam članicam pri učinkovitejšem in skladnejšem/enotnejšem izvajanju Uredbe na ključnih ali zahtevnih področjih bi bile morda potrebne **smernice** o praktični uporabi nekaterih vidikov Uredbe, kot so opredelitev blaga, navedenega v prilogah, protokoli trgovskih sejmov in razstav, ocena tveganja ali uradna obvestila. Podrobneje bi bilo treba proučiti načine za podrobnejše **spremljanje** morebitnih kršitev Uredbe in **končne uporabe** izvoženega blaga. Obstajajo pa tudi možnosti za povečanje **sinergij**, ki bi se lahko podrobneje proučile, in sicer med delom na področju spremljanja stanja na področju človekovih pravic na eni strani ter nadzorom končne uporabe blaga in storitev, ki se izvažajo v skladu z Uredbo, na drugi strani.

[45] Člen 23 določa, da morajo države članice opozoriti Komisijo in vse ostale države članice na svoje odločitve o zavrnitvi ali izdaji letnih dovoljenj v skladu z Uredbo za izvoz ali tranzit blaga ali zagotavljanje tehnične pomoči ali posredniških storitev. Določa tudi, da morajo države obvestiti ustrezne države članice in se posvetovati z njim, če razmišljajo o odobritvi posla, ki je skoraj povsem enak poslu, ki ga je druga država članica zavrnila ali razveljavila. Nazadnje, člen 23 določa, da mora vsaka država, ki izda dovoljenje za take skoraj povsem enake posle, obvestiti Komisijo in vse države članice o svoji odločitvi in razlogih.

Priznava se tudi potreba po **večji preglednosti in odgovornosti** (zlasti z objavljanjem letnih poročil o dejavnosti). Poleg tega je v pregledu poudarjena potreba po večji **izmenjavi informacij** o izvajanju Uredbe, zlasti kar zadeva ocene tveganja in politiko izdajanja dovoljenj. V letno poročanje bi se lahko koristno vključile dodatne pomembne informacije, na primer podatki o kršitvah in kaznih.

Spodbujati bi bilo treba bolj sistematično **sodelovanje z nevladnimi organizacijami, mednarodnimi organizacijami in drugimi deležniki** z ustreznimi izkušnjami, tudi s pošiljanjem poročil, informativnih povzetkov ali drugih informacij v zvezi z Uredbo in njenim izvajanjem. To bi omogočilo zanesljivejše spremljanje in odkrivanje primerov morebitnih kršitev in pomagalo zagotavljati informacije za nacionalne postopke za oceno tveganja.

Da bi se proučila izpostavljena vprašanja ter zbirali dodatni dokazi in strokovna mnenja, Komisija predlaga ustanovitev **skupine strokovnjakov**. Taka skupina bi lahko poleg drugih ustrezno usposobljenih strokovnjakov iz ustreznih nevladnih organizacij (in sicer tistih, ki delujejo na področju človekovih pravic in nadzora orožja) vključevala tudi mednarodne organizacije, akademsko sfero in industrijo. Skupina bi zagotavljala redno podporo Komisiji pri proučevanju možnosti za okrepitev skladnosti ter večjo učinkovitost Uredbe in njenega izvajanja. Njene naloge bi bile zagotavljanje širokega strokovnega znanja, ki bi dopolnjevalo vlogo usklajevalne skupine za preprečevanje mučenja, zagotavljanje vsebinskega prispevka za spodbujanje razprav o politiki in izvajanju ter omogočanje vsem vključenim deležnikom, da sodelujejo v stalnem dialogu.

Poleg tega bi se lahko proučili nezakonodajni ukrepi za preprečevanje nekaterih neprimernih dejavnosti **državljanov EU in podjetij s sedežem v EU, ki delujejo v tujini** (kot so spodbujanje ali trženje blaga in storitev ter zagotavljanje tehnične pomoči in usposabljanja glede neprimerne uporabe ali zlorabe opreme za kazenski pregon). Taki ukrepi bi lahko na primer vključevali ukrepe za večjo preglednost in ozaveščanje ali ukrepe za spodbujanje dejanske skladnosti z vodilnimi načeli ZN o podjetništvu in človekovih pravicah.